

- [Om Publikt](#)
- [Annonsera](#)
- [Kontakt](#)
- [Jobba för Publikt](#)

[RSS-flöden](#)

- [Hem](#)
- [Nyhetsarkiv](#)
- [Fördjupning](#)
- [Ditt jobb](#)
- [Kultur](#)
- [Ledare](#)
- [Krönikor](#)
- [Debatt](#)

Gästkrönika 2013-04-16

Nils Funcke: Lagen som kan stoppa viktiga bilder

Enligt ordspråket säger en bild mer än tusen ord. En stark bild skapar också stämningar, framkallar känslor och påverkar hur vi uppfattar en person eller ser på en samhällsfråga. Fotografer som **Robert Capa** och **Paul Hansen** förklarar och förändrar världen.

När regeringen vill kriminalisera vissa fotograferingar bör därför alla varningsklockor ringa. Hur påverkar ett förbud den grundlagfästa rätten för var och en att anskaffa uppgifter för publicering? Vad innebär det för den fria åsiktsbildningen?

Anskaffarfriheten är för fotografer vad meddelarfriheten är för statligt anställda – en säkerhetsventil som gör att de kan berätta om saker som någon vill dölja. Två grundlagfästa rättigheter som ständigt utsätts för hot och utmaningar.

Regeringen framhåller att förslaget till förbud för »kränkande fotografering« är så avgränsat att det bara träffar fotograferingar som grovt kränker enskilda och inte påverkar möjligheten att med hjälp av kameran avslöja missförhållanden.

I alla samhällsfrågor måste lagstiftaren göra avvägningar mellan olika intressen. Åtgärder för att skydda enskilda och allmänna intressen får när de hamnar i konflikt med demokratiska rättigheter inte gå längre än nödvändigt. De ska också vara genomtänkta, effektiva, förutsägbara och acceptabla i ett demokratiskt samhälle.

Men regeringens förslag brister på snart sagt alla punkter och det saknas ett djupare resonemang om hur anskaffarfriheten påverkas.

Den allvarligaste invändningen mot förslaget är att bilder som kanske borde tas inte kommer att bli tagna. Det är nämligen inte slutresultatet som ska bedömas, exempelvis utifrån reglerna om förtal, utan själva fotograferingen. Risken är att förbudet får en återhållande effekt på såväl professionella fotografer som oss andra. Får jag verkligen ta denna bild i detta utrymme, till exempel en bostad? Kommer fotograferingen att anses utgöra ett led i ett journalistiskt arbete eller inte?

Det finns upprörande fall av smygfotoografering som kränkt enskilda och som bör kriminaliseras – även om det med stöd av andra lagar till viss del gått att lagföra dem redan i dag. De situationer det rör sig om handlar om personer som riggat upp en dold kamera och lämnat platsen. Dessa fall skulle utan en så ingripande åtgärd som regeringen föreslår kunna kriminaliseras genom att jämföras med olovlig avlyssning. En åtgärd som inte skulle påverka normala journalistiska metoder för att anskaffa information.

En bra bild kommer som en snigel och försvinner som en blix. Det gäller också yttrandefriheten. Bestämmelserna i grundlagarna mejslas långsamt fram av generation efter generation, men de kan raseras med blixens hastighet.

Förslaget om kränkande fotografering är en sådan blix. Utslungad av regeringen som får fram på sin Mjölner och ständigt fångar upp hammaren för att slunga den på nytt.

Nils Funcke är journalist och debattör i tryck- och yttrandefrihetsfrågor.